

نگرانی بی سابقه غرب از بسته شدن تنگه هرمز

انتشار اخباری درباره احتمال برگزاری يك مانور از سوی ایران که به تمرین نحوه مسدود شدن تنگه هرمز اختصاص دارد واکنش های وسیع و نگرانی های عمیقی را در غرب برانگیخته است.

در پی قوت گرفتن واکنش احتمالی ایران به تحریم ها

نگرانی بی سابقه غرب از بسته شدن تنگه هرمز

انتشار اخباری درباره احتمال برگزاری يك مانور از سوی ایران که به تمرین نحوه مسدود شدن تنگه هرمز اختصاص دارد واکنش های وسیع و نگرانی های عمیقی را در غرب برانگیخته است.

برخی نمایندگان مجلس شورای اسلامی در هفته گذشته اعلام کردند که ایران قصد دارد با برگزاری يك رزمایش بزرگ در خلیج فارس، ثابت کند در صورت لزوم قادر به مسدود کردن تنگه هرمز خواهد بود.

از جمله پرویز سروری، عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس دو روز پیش در گفت و گو بی با ایسنا تاکید کرد که این مانور از سوی ارتش برگزار خواهد شد. سروری گفت: ما به زودی رزمایشی را باهدف چگونگی بستن تنگه هرمز برگزار خواهیم کرد. اگر جهان بخواهد منطقه را ناامن کند، ما نیز جهان را ناامن خواهیم کرد. اما سخنگوی ارتش ایران در تماس رویترز با وی از اظهار نظر در این خصوص خودداری کرد.

همچنین حسین شریعتمداری مدیر مسئول روزنامه کیهان نیز با نگارش سر مقاله ای در شماره روز سه شنبه روزنامه استدلال کرد که اگر خرید نفت ایران مورد تحریم قرار بگیرد، ایران به لحاظ حقوقی مجاز به بستن تنگه هرمز و جلوگیری از عبور و مرور نفت کش ها از آن خواهد بود.

شریعتمداری در این یادداشت با استناد به کنوانسیون 1958 ژنو نوشت: ««؛ فقط عبور کشتی هایی از تنگه هرمز مجاز خواهند بود که برای امنیت، نظم، آسایش و حقوق ملی جمهوری اسلامی ایران «؛ بی ضرر» تشخیص داده شوند. و بند 4 از ماده 14 و بند يك از ماده 16 کنوانسیون 1958 ژنو، تشخیص بی ضرر بودن عبور کشتی ها از تنگه هرمز را برعهده کشور ساحلی- ایران اسلامی- گذارده است».

در ادامه این یادداشت آمده است: «در صورتی که صدور نفت ایران از سوی آمریکا و کشورهای اروپایی و یا سایر متحدان آسیایی آنها نظیر ژاپن، تحریم شود، آیا عبور کشتی های حامل نفت برای کشورهای یاد شده که در حالت مورد اشاره، دشمن تلقی می شوند «؛ عبور بی ضرر»! خواهد بود؟ بدیهی است که پاسخ این سؤال منفی است و ایران اسلامی حق دارد و می تواند با جلوگیری از عبور این کشتی ها مانع توانمندی دشمن در تهدید امنیت ملی خود شود. عبور کشتی هایی که از مبدأ کشورهای تحریم کننده به مقصد سایر کشورهای خلیج فارس، تسلیحات نظامی حمل می کنند نیز به طریق اولی و مطابق همان مواد از کنوانسیون های ژنو و جامائیکا، مخل و در تعارض با امنیت ملی کشورمان تلقی شده و بستن تنگه هرمز به روی این کشتی ها حق مسلم و قانونی ایران اسلامی خواهد بود».

غرب نگران می شود

این فضای خبری در حالی که هنوز مقام های رسمی نظامی زمان و چگونگی این مانور را اعلام نکرده اند موجی از نگرانی در میان کشورهای غربی برانگیخته است. این نگرانی بویژه از آن روست که اخیرا سنای آمریکا قانونی را تصویب کرده که از دولت این کشور می خواهد خرید نفت از ایران و همچنین بانک مرکزی ایران را تحریم کند. این قانون این هفته در مجلس نمایندگان مطرح خواهد شد و رسانه های غربی می گویند به رغم مخالفت شدید دولت اوباما احتمال رای آوردن آن کم نیست. علاوه بر این اتحادیه اروپا هم وعده داده است که در ماه ژوئن به این بحث خواهد پرداخت. اگر چه عموم کارشناسان اتفاق نظر دارند که نه آمریکا و نه اروپا وارد حوزه تحریم نفتی ایران نخواهند شد ولی نفس این اظهارات موجب شده ایران تصمیم به تدوین يك بسته پاسخگویی متقابل بگیرد که مانور نظامی در خلیج فارس صرفا یکی از آیتم های آن است.

اگرچه عموم منابع داخلی و خارجی این خبر را جدید فرض کرده اند ولی منابع نظامی به کیهان گفتند این مانور يك اتفاق جدید نیست و تصمیم درباره اجرای آن مدت ها قبل گرفته شده است.

بنا به گفته یکی از این منابع امیر دریادار حبیب الله سیاری فرمانده نیروی دریایی ارتش مدتی قبل خبر انجام این مانور را اعلام کرده بود و اکنون زمان اجرای آن فرارسیده است.

دریادار سیاری اوایل آذر ماه اعلام کرده بود ایران قصد دارد در آب های بین المللی رزمایش دریایی مهمی برگزار کند.

پیش از آن هم سردار سرلشکر محمد علی جعفری فرمانده کل سپاه به صراحت گفته بود که اگر لازم باشد ایران در مسدود کردن تنگه هرمز تردید نخواهد کرد.

سردار جعفری روز دوشنبه 13 تیر ماه در مصاحبه ای با خبرگزاری مهر اعلام کرد ایران همچنان آمادگی آن را دارد تنگه هرمز را که از طریق آن چهل درصد نفت جهان منتقل می شود در صورتی که با تهدیدی مواجه شود ببندد. وی در پاسخ به پرسشی درباره احتمال اینکه ایران این راه دریایی اساسی برای اقتصاد جهانی را مسدود کند گفت: به سبب جایگاه راهبردی تنگه هرمز این گزینه هرگز رها نشده است. وی افزود: علاوه بر این، ما به این بسنده نمی کنیم، ما اکنون می کوشیم توانمندی های دفاعی خود را در آب های آزاد

اقيانوس هند و فراتر از تنگه هرمز گسترش دهيم. سردار جعفري افزود: اين مسئله به اين معنا است اگر دشمني ما را از خارج از تنگه هرمز تهديد كند ما خواهيم توانست به او به همان شيوه پاسخ دهيم. سپاه پاسداران انقلاب اسلامي به ويژه مسئول دفاع از آب هاي سرزميني و سواحل ايران در خليج فارس است. چرا تنگه هرمز مهم است؟

در اهميت تنگه هرمز بايد يادآور شد كه اين تنگه تنها راه آبي 8 كشوري است كه در مجاورت آب هاي خليج فارس قرار دارند. عربستان سعودي 88 درصد از نفت خود را از طريق تنگه هرمز صادر مي كند كه اين رقم براي كويت 100 درصد، ايران 90 درصد، عراق 98 درصد و قطر 100 درصد است. به طور متوسط در هر ده دقيقه يك كشتي غول پيكر از اين آبراه عبور مي كند. بيش از 40 درصد نفت مورد نياز دنيا از خليج فارس تأمين مي شود. در واقع حدود 17 ميليون بشكه نفت خام توليدي در روز توسط اين كشورها براي مشتريان مختلف در سراسر جهان از تنگه هرمز جابجا مي شود. صدور نزديك به 90 درصد نفت خليج فارس از تنگه هرمز صورت مي پذيرد و كشتي هاي اقيانوس پيماي حامل نفت ناچار به عبور از اين تنگه استراتژيك هستند. تسليحات نظامي خريداري شده كشورهاي حاشيه خليج فارس از آمريكا و ساير كشورهاي اروپايي با عبور از تنگه هرمز به مقصد مي رسد. آژانس اطلاعات انرژي آمريكا پيش بيني كرده كه حجم صادرات نفت از تنگه هرمز تا سال 2020 به 30 تا 35 ميليون بشكه در روز افزايش خواهد يافت.

ايران چگونه تنگه را مي بندد

منابع غربي تاكنون تحليل هاي متفاوتي درباره ارزيابي توانايي ايران در مسدود كردن تنگه هرمز منتشر كرده اند. جمع بندي اين گزارش ها نشان مي دهد دولت هاي غربي تقريباً مطمئن هستند كه ايران اگر اراده كند قادر خواهد بود عبور و مرور همه كشتي ها شناورها از اين منطقه را مسدود كند و در اينصورت رشد انفجاري قيمت نفت فقط در چند روز منجر به فاجعه اي جبران ناپذير براي اقتصاد غرب خواهد شد. همچنانكه همين الان و صرفاً به دليل انتشار خبر برگزاري يك مانور، قيمت نفت 3 دلار رشد كرده است. پاينگاه اينترنتي لوموند ديپلماتيك اواخر ماه گذشته در تحليلي به اهميت راهبردي تنگه هرمز در زمان تهديدهاي غرب و رژيم اشغالگر قدس عليه ايران پرداخت.

لوموند ديپلماتيك نوشت: اگر ايران تنگه هرمز را ببندد چه اتفاقي رخ خواهد داد؟ نگراني ناشي از بسته شدن اين آب راه راهبردي كه چهل درصد صادرات نفت خاورميانه از آن صورت مي گيرد، هر بار كه تنش ها درباره ايران تشديد مي شود مطرح مي شود. به نوشته اين نشريه، كاوه افراسيابي استاد علوم سياسي دانشگاه تهران و بوستون معتقد است كه ايران عملاً هر لحظه كه بخواهد مي تواند تنگه هرمز را ببندد و اين امر باعث قطع صادرات حدود 6 ميليون بشكه نفت در روز خواهد شد. به اعتقاد افراسيابي، حمله نظامي اسرائيل به تاسيسات هسته اي ايران براي اينكه موفقيت آميز باشد بايد حدود 12 سايت را كه برخي از آنها در مناطق مسكوني هستند و احتمال برجاي ماندن قربانيان غير نظامي فراواني وجود دارد هدف قرار دهد. اين امر به گفته افراسيابي باعث سونامي خشم مردمي در ايران خواهد شد و باعث خواهد شد مقامات سياسي ايران بويژه با بستن تنگه هرمز، شديدترين پاسخگويي را عليه منافع آمريكا و اسرائيل در پيش بگيرند.

افراسيابي ادامه مي دهد دولت آمريكا براي اينكه لفاظي هاي آتش افروزانه اسرائيل را آرام كند هيچ كاري انجام نمي دهد. افراسيابي مي گويد: بدون شك علت اين امر اين است كه باراك اوباما به شدت درگير مشكلات ديگر است اما شايد انفعال وي اشتباهي بزرگ و پرهزينه باشد.

احمد العطار مفسر اماراتي و متخصص مسائل دفاعي و انرژي مي گويد: مين گذاري در خليج فارس بويژه در تنگه هرمز اصلي ترين تهديدي است كه بايد مدنظر قرار داد. وي خاطر نشان مي كند كه در سال هزار و نهصد و هشتاد و هشت، ناو آمريكايي ساموئل بي رابرتز با مين كار گذاشته شده از سوي ايران برخورد كرد و تقريباً نابود شد. العطار مي افزايد: ايجاد ميدان گسترده مين باعث ايجاد اختلال شديد در ترانزيت نفت و تجارت دريائي در خليج فارس خواهد شد و مقابله با آن اگر غير ممكن نباشد، سخت خواهد بود.

به نوشته لوموند، در صورتي كه اسرائيل ، آمريكا يا اروپا در تحريم ها يا طرح هاي حمله به تاسيسات هسته اي ايران بيش از حد پيش بروند ، احتمال دارد تهران تهديد نيروي چريكي دريائي يا بستن تنگه هرمز را علم كند.